

Komisijos sprendimo santrauka**2013 m. gruodžio 4 d.****(Byla AT.39861 – Jenos palūkanų normos išvestinės finansinės priemonės)**

(pranešta dokumentu Nr. C(2013) 8602)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

(2016/C 348/10)

2013 m. gruodžio 4 d. Komisija priėmė sprendimą byloje pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis) 101 straipsnį ir Europos ekonominės erdvės susitarimo (toliau – EEE susitarimas) 53 straipsnį. Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003⁽¹⁾ 30 straipsnio nuostatas Komisija skelbia šalių pavadinimus ir pagrindinį sprendimo turinį, įskaitant skirtas baudas, atsižvelgdama į teisėtą įmonių interesą saugoti savo verslo paslaptis.

1. ĮVADAS

- (1) Sprendimas susijęs su septyniais dvišaliais pažeidimais. Šio sprendimo adresatai dalyvavo darant vieną ar kelis atskirus Sutarties 101 straipsnio ir EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimus.
- (2) Visų pažeidimų tikslas buvo konkurencijos apribojimas ir (arba) iškraipymas, susijęs su Japonijos jenos palūkanų normos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis (toliau – jenos palūkanų normos išvestinės finansinės priemonės (YIRD)), susietomis su Japonijos jenos LIBOR (toliau – JPY LIBOR) tarpbankine palūkanų norma, ir vieno iš pažeidimų atveju – susietomis ir su eurojenos TIBOR (toliau – EUROYEN TIBOR) tarpbankine palūkanų norma.
- (3) JPY LIBOR ir EUROYEN TIBOR palūkanų norma – daugelio finansinių priemonių, išreikštų Japonijos jenomis, pagrindinė palūkanų norma. JPY LIBOR nustato Britanijos bankininkų asociacija (BBA), o EUROYEN TIBOR – Japonijos bankininkų asociacija (JBA). Įvairių išpirkimo terminų (paskolų terminų) normos nustatomos kasdien pagal JPY LIBOR ir EUROYEN TIBOR bankų grupėms priklausančių bankų pateiktus duomenis. Šie bankai kiekvieną darbo dieną iki tam tikro laiko turi pateikti palūkanų normų, kuriomis, jų vertinimu, jie Londono tarpbankinėje pinigų rinkoje (JPY LIBOR atveju) galėtų gauti neužtikrintas paskolas pagrįsto dydžio rinkoje, įverčius arba rinkoje vyraujančių normų, kuriomis, jų vertinimu, aukštą kredito reitingą turintys bankai sudaro įvairių išpirkimo terminų tarpusavio sandorius Japonijos lengvatinio apmokestinimo rinkoje (EUROYEN TIBOR atveju), įverčius. Tada BBA ir JBA, atmetusi 4 (BBA atveju) ir 2 (JBA atveju) aukščiausius ir žemiausius įverčius, iš likusių pateiktų palūkanų normų įverčių apskaičiuoja tos dienos kiekvieno išpirkimo termino JPY LIBOR ir EUROYEN TIBOR vidurkį. Apskaičiuotos normos iškart paskelbiamos ir kiekvieną darbo dieną visuomenei prieinamos.
- (4) Į JPY LIBOR ir EUROYEN TIBOR normas, *inter alia*, atsižvelgiama įkainojant jenos palūkanų normos išvestines finansines priemones (YIRD), kurios yra visame pasaulyje platinami finansiniai produktai, kuriuos korporacijos, finansų įstaigos, rizikos draudimo fondai ir kitos įmonės naudoja savo palūkanų normos rizikos poveikiui valdyti (tiek paskolų gavėjų, tiek investuotojų rizikos draudimui), arba siekdami spekuliuoti.
- (5) Labiausiai paplitusios šios jenos palūkanų normos išvestinės finansinės priemonės (YIRD): i) išankstiniai palūkanų normų sandoriai; ii) palūkanų normų apskaitavimo sandoriai; iii) palūkanų normų pasirinkimo sandoriai; iv) palūkanų normų ateities sandoriai. Jenos palūkanų normos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis (YIRD) gali būti prekiaujama tiek ne biržoje, tiek biržoje (palūkanų normų ateities sandorių atveju).
- (6) Šis sprendimas skirtas (toliau – adresatai):
 - UBS AG ir „UBS Securities Japan Co., Ltd.“ (toliau kartu – UBS).
 - „The Royal Bank of Scotland Group plc“ ir „The Royal Bank of Scotland plc“ (toliau kartu – RBS);
 - „Deutsche Bank Aktiengesellschaft“ (toliau kartu – „Deutsche Bank“ arba DB);
 - „Citigroup Inc.“ ir „Citigroup Global Markets Japan Inc.“ (toliau kartu – „Citigroup“ arba „Citi“);
 - „JPMorgan Chase & Co.“ ir „JPMorgan Chase Bank, National Association“ ir „J.P. Morgan Europe Limited“ (toliau kartu – „JPMorgan“ arba JPM);
 - „R.P. Martin Holdings Ltd“ ir „Martin Brokers (UK) Ltd“ (toliau kartu – „RP Martin“).

⁽¹⁾ OL L 1, 2003 1 4, p. 1.

2. BYLOS APRAŠYMAS

2.1. Procedūra

- (7) Byla pradėta remiantis 2010 m. gruodžio 17 d. įmonės UBS prašymu atleisti nuo baudų. 2011 m. balandžio 20 d. Komisija išsiuntė prašymus pateikti informaciją kelioms YIRD sektoriuje veiklą vykdančioms įmonėms. [...] „Citigroup“ pateikė prašymą atleisti nuo baudų arba jas sumažinti. [...] „Deutsche Bank“ pateikė prašymą sumažinti baudas. [...] „RP Martin“ pateikė prašymą sumažinti baudas. [...] RBS pateikė prašymą sumažinti baudas.
- (8) 2013 m. vasario 12 d. Komisija pradėjo bylą pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 11 straipsnio 6 dalį prieš įmones UBS, RBS, „Deutsche Bank“, „Citigroup“, „JPMorgan“, „RP Martin“, o 2013 m. spalio 29 d. – prieš įmonę ICAP.
- (9) Su šio sprendimo adresatais buvo surengti susitikimai dėl susitarimo ir vėliau susitarimo procedūros šalys pateikė Komisijai oficialius prašymus susitarti pagal Reglamento (EB) Nr. 773/2004⁽¹⁾ 10a straipsnio 2 dalį, siekdamos susitarti su Komisija tik šioje byloje (nedarant poveikio jokioms kitoms byloms) (toliau – susitarimo pareiškimai).
- (10) 2013 m. spalio 29 d. Komisija priėmė įmonėms UBS, RBS, „Deutsche Bank“, „Citigroup“, „JPMorgan“ ir „RP Martin“ skirtą prieštaravimo pareiškimą ir visos šalys patvirtino, kad jis atitinka jų susitarimo pareiškimų turinį ir kad jos tebėra įsipareigojusios tęsti susitarimo procedūrą. 2013 m. lapkričio 29 d. Konkurenciją ribojančios veiklos ir dominavimo patariamasis komitetas pateikė palankią nuomonę ir 2013 m. gruodžio 4 d. Komisija priėmė sprendimą.

2.2. Adresatai ir pažeidimų trukmė

- (11) Šioje byloje Komisija nustatė septynis skirtingus ir atskirus dvišalius pažeidimus; įmonių dalyvavimo darant kiekvieną iš pažeidimų trukmė:
- a) UBS/JPM 2007 m. pažeidimas, kurį padarė įmonės UBS ir „JPMorgan“;
— UBS: 2007 m. sausio 19 d. – 2007 m. vasario 21 d.
— „JPMorgan“: 2007 m. sausio 19 d. – 2007 m. vasario 21 d.
- b) UBS/RBS 2007 m. pažeidimas, kurį padarė įmonės UBS ir RBS [...];
— UBS: 2007 m. vasario 8 d. – 2007 m. lapkričio 1 d.
— RBS: 2007 m. vasario 8 d. – 2007 m. lapkričio 1 d.
- c) UBS/RBS 2008 m. pažeidimas, kurį padarė įmonės UBS ir RBS [...];
— UBS: 2008 m. gegužės 7 d. – 2008 m. lapkričio 3 d.
— RBS: 2008 m. gegužės 7 d. – 2008 m. lapkričio 3 d.
- d) UBS/DB 2008–2009 pažeidimas, kurį padarė įmonės UBS ir „Deutsche Bank“, padedant [...] įmonei „RP Martin“;
— UBS: 2008 m. rugsėjo 18 d. – 2009 m. rugpjūčio 10 d.
— „Deutsche Bank“: 2008 m. rugsėjo 18 d. – 2009 m. rugpjūčio 10 d.
— „RP Martin“: 2009 m. birželio 29 d. – 2009 m. rugpjūčio 10 d.
- e) „Citi“/RBS 2010 m. pažeidimas, kurį padarė įmonės „Citigroup“ ir RBS [...];
— „Citigroup“: 2010 m. kovo 3 d. – 2010 m. birželio 22 d.
— RBS: 2010 m. kovo 3 d. – 2010 m. birželio 22 d.
- f) „Citi“/DB 2010 m. pažeidimas, kurį padarė įmonės „Citigroup“ ir „Deutsche Bank“ [...];
— „Citigroup“: 2010 m. kovo 26 d. – 2010 m. birželio 18 d.
— „Deutsche Bank“: 2010 m. kovo 26 d. – 2010 m. birželio 18 d.
- g) „Citi“/UBS 2010 m. pažeidimas:
— „Citigroup“: 2010 m. balandžio 28 d. – 2010 m. birželio 3 d.
— UBS: 2010 m. balandžio 28 d. – 2010 m. birželio 3 d.

⁽¹⁾ 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal Sutarties 81 ir 82 straipsnius tvarkos (OL L 123, 2004 4 27, p. 18).

- (12) Remiantis faktinėmis aplinkybėmis, kurias pripažino tik šio sprendimo adresatai, įmonė ICAP nėra sprendimo adresatas. Todėl šioje byloje sprendimu nenustatoma jokia ICAP atsakomybė už dalyvavimą darant ES konkurencijos teisės pažeidimą ⁽¹⁾.

2.3. Pažeidimų santrauka

2.3.1. Dalyvaujančių bankų antikonkurenciniai veiksmai

- (13) Atitinkamų pažeidimų šalys (bankai) vykdė šiuos antikonkurencinius veiksmus:

a) Bankų, dalyvavusių darant atitinkamus pažeidimus, prekiautojai tam tikrais atvejais tiesiogiai aptarė [...] bent vieno iš atitinkamų bankų teikiamus tam tikrų išpirkimo terminų JPY LIBOR duomenis, suprasdami, kad tai gali būti naudinga bent vieno iš aptarime dalyvavusių prekiautojų YIRD prekybos pozicijoms. Šiuo tikslu bent vienas prekiautojas susisieikė arba išreiškė pageidavimą susisieikti su JPY LIBOR duomenis teikiančiais darbuotojais savo banke, norėdamas paprašyti jų BBA pateikti mažesnius arba didesnius, o kelis kartus – konkrečius įverčius.

b) Bankų, dalyvavusių darant atitinkamus pažeidimus, prekiautojai tam tikrais atvejais palaikė ryšius ir (arba) vienas kitam teikė [...] neskelbtiną komercinę informaciją, susijusią su prekybos pozicijomis arba bent vieno iš atitinkamų bankų ateityje planuojamais teikti JPY LIBOR duomenimis. „Citi“/UBS 2010 m. pažeidimo atveju ryšiai buvo palaikomi ir (arba) informacija buvo teikiama ir dėl tam tikrų bent vieno iš atitinkamų bankų ateityje planuojamų teikti EUROYEN TIBOR duomenų.

- (14) UBS/DB 2008–2009 pažeidimo atveju įmonės UBS ir „Deutsche Bank“, siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas vykdyti pirmiau minėtus antikonkurencinius veiksmus, taip pat nagrinėjo galimybę vykdyti prekybos sandorius, skirtus YIRD prekybos interesams suderinti, ir gali būti, kad sudarė keletą tokių prekybos sandorių.

2.3.2. Tarpininkavimas darant įvairius pažeidimus [...]

- (15) „RP Martin“ tarpininkavo darant UBS/DB 2008–2009 pažeidimą 2009 m. birželio 29 d. – 2009 m. rugpjūčio 10 d. laikotarpiu: įmonės UBS prašymu „RP Martin“ pažadėjo susisieikti ir bent keletą kartų iš tikrųjų susisieikė su keliais JPY LIBOR bankų grupei priklausančiais bankais, kurie nedalyvavo darant pažeidimą, siekdama paveikti šių bankų teikiamus JPY LIBOR duomenis. „Deutsche Bank“ apie šią aplinkybę nežinojo.

(16) [...].

(17) [...].

(18) [...].

(19) [...].

2.3.3. Geografinė aprėptis

- (20) Visų septynių pažeidimų ir atitinkamų jų dalyvių geografinė aprėptis – visa EEE.

2.4. Taisomosios priemonės

- (21) Sprendime taikomos 2006 m. Baudų apskaičiavimo gairės ⁽²⁾. Komisija skiria baudas įmonėms, kurioms skirtas šis sprendimas.

2.4.1. Bazinis baudos dydis

- (22) Įmonėms UBS, „JPMorgan“, RBS, „Citigroup“ ir „Deutsche Bank“ skirtinos baudos bazinis dydis turi būti nustatytas atsižvelgiant į pardavimo sandorių vertę, į faktą, kad visi septyni pažeidimai vien dėl savo pobūdžio yra vieni iš didžiausių žalą darančių konkurencijos apribojimų, visų septynių pažeidimų trukmę ir geografinį mastą, į faktą, kad slapti veiksmai buvo susiję su finansiniais lyginamaisiais dydžiais, ir į papildomą sumą, kuria siekiama atgrasyti įmones nuo tokios neteisėtos praktikos.

- (23) Paprastai Komisija remiasi įmonių dalyvavimo darant pažeidimą paskutinių veiklos metų pardavimo rezultatais ⁽³⁾. Tačiau ji gali šios praktikos nesilaikyti, jeigu atsižvelgiant į bylos aplinkybes tinkamesnis būtų kitas ataskaitinis laikotarpis ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ [...].

⁽²⁾ OL C 210, 2006 9 1, p. 2.

⁽³⁾ Baudų apskaičiavimo gairių 13 punktas.

⁽⁴⁾ Sprendimo *Plásticos Españoles (ASPLA) prieš Komisiją*, T-76/06, dar nepaskelbta, 111–113 punktai.

- (24) Visų septynių pažeidimų atveju Komisija apskaičiuoja įmonių UBS, „JPMorgan“, RBS, „Citigroup“ ir „Deutsche Bank“ metinę pardavimo sandorių vertę, remdamasi pinigais, gautais už produktus, susijusius su atitinkamais pažeidimais, iš EEE esančių sandorio šalių tais mėnesiais, kuriais buvo daromi atitinkami pažeidimai, vėliau tą vertę perskaičiuodama metams. Įmonės UBS atveju taip apskaičiuotos sumos sumažinamos atitinkamu koeficientu, siekiant atsižvelgti į kai kurių pažeidimų, susijusių su tuo pačiu produktu ir geografine aprėptimi, dalinį sutapimą laiko atžvilgiu. Įmonės „Citigroup“ atveju apskaičiuotos sumos taip pat sumažinamos dėl tų pačių priežasčių.
- (25) Šios pardavimo sandorių vertės sumažinamos vienodu koeficientu, siekiant atsižvelgti į YIRD sektoriaus ypatumus, kaip antai šiam sektoriui būdingą užskaitą, kai bankai išvestines finansines priemones ir parduoda, ir perka, tad gaunamos sumos yra tarpusavyje užskaitomos su mokamomis sumomis.
- (26) Baudų apskaičiavimo gairėse pateikta tik nedaug paaiškinimų dėl baudų, kurios gali būti skiriamos tarpininkams, tokiems kaip „RP Martin“, apskaičiavimo. Todėl įmonės „RP Martin“ bazinis baudos dydis nustatomas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 reikalavimus, Teismo praktiką ir 2006 m. Baudų apskaičiavimo gairių 37 punktą, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą, trukmę ir dalyvavimo (kaip tarpininko) pobūdį, taip pat poreikį užtikrinti, kad baudos turėtų pakankamą atgrasomąjį poveikį.

2.4.2. Bazinio baudos dydžio patikslinimas – atsakomybę sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės

- (27) Komisija netaiko jokių atsakomybę sunkinančių aplinkybių.
- (28) Komisija atsakomybę lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad įmonė „Deutsche Bank“ nežinojo apie galimą [...] dalyvavimą ir įmonės „RP Martin“, kaip tarpininkų, dalyvavimą darant UBS/DB 2008–2009 pažeidimą ir galimą [...] dalyvavimą darant „Citi“/DB 2010 m. pažeidimą, kaip apibūdinta pirmiau. Todėl įmonei „Deutsche Bank“ skirtina bauda už kiekvieną iš šių pažeidimų sumažinama 10 %.
- (29) Komisija atsakomybę lengvinančia aplinkybe taip pat laiko tai, kad įmonė RBS nežinojo apie galimą [...], kaip tarpininko, dalyvavimą darant UBS/RBS 2007 m. ir UBS/RBS 2008 m. pažeidimus, kaip apibūdinta pirmiau. Todėl įmonei RBS skirtina bauda už kiekvieną iš šių pažeidimų sumažinama 10 %.
- (30) Galiausiai, Komisija atsakomybę lengvinančia aplinkybe taip pat laiko tai, kad įmonė UBS nežinojo apie galimą [...], kaip tarpininko, dalyvavimą darant „Citi“/UBS 2010 m. pažeidimą, kaip apibūdinta pirmiau. Todėl įmonei RBS skirtina bauda už šį pažeidimą sumažinama 10 %.

2.4.3. 10 % apyvartos ribos taikymas

- (31) Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kiekvienai įmonei už kiekvieną pažeidimą skiriama bauda neturi viršyti 10 % visos jos apyvartos ūkinės veiklos metais, ėjusiais prieš Komisijos sprendimo datą.
- (32) Šiuo atveju nė viena bauda neviršija 10 % visos įmonės apyvartos ūkinės veiklos metais, ėjusiais prieš Komisijos sprendimo datą.

2.4.4. Pranešimo dėl atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo taikymas

- (33) Komisija visiškai atleido įmonę UBS nuo baudų už kiekvieną pažeidimą, kuri darant ji dalyvavo. Komisija taip pat atleido įmonę „Citigroup“ nuo baudų už „Citi“/DB 2010 m. pažeidimą.
- (34) Už bendradarbiavimą atliekant tyrimą Komisija taip pat sumažino baudas:
- įmonei „Citigroup“ 40 % sumažinta bauda už „Citi“/RBS 2010 m. pažeidimą ir 35 % – už „Citi“/UBS 2010 m. pažeidimą;
 - įmonei „Deutsche Bank“ 35 % sumažinta bauda už UBS/DB 2008–2009 pažeidimą ir 30 % – už „Citi“/DB 2010 m. pažeidimą;
 - įmonei „RP Martin“: 25 % sumažinta bauda už UBS/DB 2008–2009 pažeidimą;
 - įmonei RBS: 25 % sumažinta bauda už „Citi“/RBS 2010 m. pažeidimą.

2.4.5. Pranešimo dėl susitarimo taikymas

- (35) Pritaikius Pranešimą dėl susitarimo, įmonėms UBS, RBS, „Deutsche Bank“, „Citigroup“, „JPMorgan“ ir „RP Martin“ skirtinos baudos sumažintos 10 % ir ši sumažinimo suma pridedama prie sumos, kuria baudos sumažintos pagal Pranešimą dėl atleidimo nuo baudų ir baudų sumažinimo.

3. IŠVADOS

3.1. Išvada. Šiuo sprendimu skiriamų atskirų baudų galutiniai dydžiai

(36) Remiantis Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi, skiriamos šios baudos:

UBS/JPM 2007 m. pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|------------|-----------------|
| UBS | 0 |
| „JPMorgan“ | 79 897 000 |

UBS/RBS 2007 m. pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|-------|-----------------|
| UBS | 0 |
| RBS | 24 154 000 |

UBS/RBS 2008 m. pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|-------|-----------------|
| UBS | 0 |
| RBS | 38 452 000 |

UBS/DB 2008–2009 pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|-----------------|-----------------|
| UBS | 0 |
| „Deutsche Bank“ | 195 031 000 |
| „RP Martin“ | 247 000 |

„Citi“/RBS 2010 m. pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|-------------|-----------------|
| „Citigroup“ | 47 795 000 |
| RBS | 197 450 000 |

„Citi“/DB 2010 m. pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|-----------------|-----------------|
| „Citigroup“ | 0 |
| „Deutsche Bank“ | 64 468 000 |

„Citi“/UBS 2010 m. pažeidimas

| Įmonė | Baudos (eurais) |
|-------------|-----------------|
| „Citigroup“ | 22 225 000 |
| UBS | 0 |